

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/27/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4617201038
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4617201038.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka v spore žalobkyne: V. K., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. nad F., M. XX, H. T., proti žalovaným: 1. Z. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom C., A. X. XXXX/XX, 2. M. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom C., A. X. XXXX/XX, zastúpení: Tomášek & partners, s.r.o., so sídlom Bratislava, Rožňavská 2, IČO: 36 858 811, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Juraj Tomášek, o náhradu škody 4 465,22 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaných proti uzneseniu Okresného súdu Topoľčany č. k. 6C/9/2017-250 z 19. decembra 2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobkyni voči žalovaným v 1. a 2. nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Topoľčany (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) uznesením č. k. 6C/9/2017-250 z 19. decembra 2019, žalovaným 1. a 2. náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania nepriznal.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 251, § 255 ods. 1, § 257 a § 369 ods. 3 CSP.

3. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobkyňa dňa 10. 02. 2017 podala na súde prvej inštancie žalobu, ktorou sa domáhala od žalovaných náhrady škody vo výške 868,56 eura ako náhradu za nájom pozemku parc. č. XX/X v kat. úz. W. za obdobie 22 rokov, náhrady všeobecnej hodnoty vecného bremena na pozemku parc. č. XX/X v kat. úz. W. za 22 rokov v sume 657,80 eura náhrady škody spôsobenej na pozemku parc. č. XX/X v kat. úz. W. spôsobenej devastáciou pozemku v sume 1 923,73 eura, náhrady za vytýčenie pozemku za účelom preukázania záberu časti pozemku parc. č. XX/X v kat. úz. W. v sume 213 eur, náhrady za prípojku elektrickej energie do rodinného domu súp. č. XX na parcele č. XX/X v hodnote 802,13 eura, čo spolu predstavuje škodu vo výške 4 465,22 eura. Žalobu podala z dôvodu, že žalovaní 1. a 2. bez jej súhlasu vykonávali zásahy na jej pozemku, čím jej priamo spôsobili vznik škody. Škoda bola vyčíslená znaleckým posudkom J.. T. K..

4. Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany č. k. 6C/9/2017-162 z 21. februára 2018 bola žalovaným 1. a 2. uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 118,44 eura, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd žalobu zamietol. Žalovaným 1. a 2. náhradu trov konania nepriznal za použitia § 257 CSP.

5. Proti zamietajúcej časti rozsudku podala odvolanie žalobkyňa. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/124/2018-228 z 29. mája 2019 bol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o zamietnutí zvyšku žaloby potvrdený. V časti výroku o náhrade trov konania odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že ak má

súd v úmysle použiť moderačné právo, musí umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila, poukazujúc na nález Ústavného súdu sp. zn. I.ÚS 153/2018 z 18. júla 2018.

6. V nadväznosti na uvedené súd prvej inštancie vyzval žalovaných na vyjadrenie sa k aplikácii § 257 CSP, ktorí uviedli, že navrhujú, aby súd im priznal náhradu trov prvoinštančného konania, vrátane trov právneho zastúpenia, podľa ich úspechu v spore a rovnako aj náhradu trov odvolacieho konania, vrátane trov právneho zastúpenia, v rozsahu 100 %.

7. Prvoinštančný súd dospel k záveru, že v danej veci sú dané okolnosti hodné osobitného zreteľa vychádzajúce zo samotného charakteru sporovej veci, keď žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. W. zapísaných na LV č. XX parcely reg. „C“ evidované na katastrálnej mape parcela č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 833 m², parc. č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 165 m². Stavby, a to rodinný dom súp. č. XX na parc. č. XX/X. Z časti C: ťarchy vyplýva zapísanie vecného bremena - právo služobnosti viažuce sa k nehnuteľnosti, ktoré pozostáva z prechodu - používania cesty peši i vozom cez pozemok parc. č. XX/X v prospech vlastníkov susedného pozemku parc. č. XX/X zapísané v LV č. XXX podľa rozsudku 8Co/166/2007 a 8Co/167/2007. Žalovaní 1. a 2. sú vlastníkami 1/1 nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. W. zapísaných na LV č. XXX parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape a to parc. č. XX/X záhrady o výmere 526 m², parc. č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 345 m², parc. č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 46 m², parc. č. XX/X záhrady o výmere 40 m², parc. č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 731 m², parc. č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 139 m², parc. č. XXX/X trvalé trávne porasty o výmere 5954 m², parc. č. XXX/X záhrady o výmere 601 m², stavby rodinný dom súp. č. XX na parc. č. XX/X a rekreačnoturistické zariadenie súp. č. XXX na parcelách XX/X a XX/X.

8. Ako ďalej uviedol, na nehnuteľnosti žalobkyne sa viažu ťarchy vyplývajúce zo zapísaného vecného bremena v prospech nehnuteľností žalovaných, pozostávajúceho z prechodu cez pozemok žalobkyne, a to používaním cesty peši i vozom. Využívanie tohto vecného bremena spôsobuje určité obmedzenie žalobkyne v užívaní svojej nehnuteľnosti, ktorá sa domáhala zrušenia vecného bremena, avšak neúspešne, vo veci vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 6C/88/2016. Ťarcha, vecné bremeno, pozostávajúce z práva prechodu peši i vozom cez pozemok žalobkyne môže spôsobovať vznik určitej škody, ktorú sa snažila v tomto konaní uplatniť, i keď nebola v podstatnej časti úspešná. Vzhľadom na charakter sporu dospel súd prvej inštancie k záveru, že je vhodné zmierniť dôsledky upravujúce náhradu trov konania použitím moderačného práva súdom, keď treba brať zreteľ aj na postavenie samotnej žalobkyne, ktorá je dôchodkyňa vlastníaca starší rodinný dom, teda nehnuteľnosti vyžadujúce investície pre udržiavanie. V konaní nebolo preukázané, že by mala ďalší majetok alebo iný príjem ako poberajúci dôchodok. S poukazom na uvedené skutočnosti prvoinštančný súd rozhodol o trovách konania tak, že žalovaným 1. a 2. náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania nepriznal.

9. Proti tomuto uzneseniu podali v zákonnej lehote odvolanie žalovaní 1. a 2., žiadajúc odvolací súd, aby napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanému 1. a 2. priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného konania podľa úspechu a nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Namietali, že hoci sa v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu mali možnosť vyjadriť k aplikácii § 257 CSP, súd prvej inštancie tomuto vyjadreniu a argumentom v ňom uvedeným nevenoval žiadnu pozornosť, s námietkami žalovaných sa nevysporiadal, čím zaťažil konanie vadou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia. Jednotlivým argumentom odôvodňujúcim skutočnosť, že majetkové pomery žalobkyne nie sú veľmi zlé, či biedne, ale sú dostačujúce na to, aby žalobkyňa znášala trovy konania, ktoré neodôvodnene vyvolala, sa súd prvej inštancie vôbec nevenoval, a teda sa s nimi vôbec nevysporiadal. Okrem argumentov o majetkových pomeroch (nielen žalobkyne, ale oboch strán) sa súd nevysporiadal ani s ostatnými argumentmi žalovaných, a to o stave pred začatím sporu, správaní sa žalobkyne v priebehu sporu, rozpore s dobrými mravmi, okolnosťami uplatnenia žaloby, výchovnej funkcie znášania trov konania, a pod. Súd prvej inštancie sa teda nevyjadril k jedinému argumentu žalovaných.

10. Súd prvej inštancie len stroho konštatoval, že žalobkyňa poberá starobný dôchodok a musí sa starať o nehnuteľnosť v jej výlučnom vlastníctve a pridal, že vecné bremeno môže spôsobovať vznik určitej škody, ktorú sa snažila v tomto konaní žalobkyňa uplatniť, i keď nebola v podstatnej časti úspešná. Napriek tomuto, vzhľadom na charakter sporu, súd dospel k záveru, že je vhodné (sic!) zmierniť dôsledky upravujúcich náhradu trov konania použitím moderačného práva súdom, keď treba

brať zreteľ aj na postavenie samotnej žalobkyne, ktorá je dôchodkyňa vlastníaca starší rodinný dom, teda nehnuteľnosti vyžadujúce investície pre udržiavanie, nebolo preukázané, že by mala ďalší majetok alebo iný príjem ako poberajúci dôchodok. Uviedol teda, že bral zreteľ aj na majetkové pomery žalobkyne, avšak v odôvodnení uznesenia nie sú spomenuté žiadne iné hodnotenia, z ktorých by vyplývala existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa, existencia výnimočných okolností, či súlad s dobrými mravmi a spravodlivosť nepriznania trov konania. Hypotetickú otázku, či existencia vecného bremena môže povinnému z vecného bremena spôsobovať škodu považujú za irelevantnú. Navyše, existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, ani ďalšie zákonné a judikatórne požiadavky na výnimočnú aplikáciu ust. § 257 CSP vo vzťahu k odvolaciemu konaniu súd prvej inštancie v uznesení neuviedol. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní úplne neúspešná, odvolanie bolo zjavne neopodstatnené, čo bolo potvrdené rozsudkom odvolacieho súdu, keď sa nestotožnil so žiadnym argumentom žalobkyne. Súd prvej inštancie sa teda vôbec nevysporiadal s argumentmi žalovaných, čím im nevytvoril priestor na účinné bránenie svojho práva a porušil ich právo na spravodlivý proces.

11. Zdôraznili, že súd prvej inštancie dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňoval tým, že žalobkyňa je dôchodkyňa vlastníaca predmetnú nehnuteľnosť, rodinný dom, ktorý je starší a vyžaduje investície pre jeho udržiavanie. Tvrdenie, že žalobkyňa vlastní rodinný dom a musí sa oň starať samo o sebe nemôže znamenať, že nebude povinná platiť trovy sporu, ktorý vyvolala zjavne bezúspešným uplatnením práva. Majetkové pomery (oboch) strán sú len jedným z hľadísk, ktoré treba pri výnimočnej aplikácii ust. § 257 CSP skúmať. Z podania žalobkyne z 16. 05. 2017 (strana 2 a 3) vyplýva, že žalobkyňa pobera mesačne starobný a vdovský dôchodok vo výške 12 102 Kč, pričom priznáva, že výška jej dôchodku nie je pod hranicou životného minima. Navyše je výlučnou vlastníčkou nezaťaženej nehnuteľnosti v kat. úz. W. zapísanej na LV č. XX a nemusí platiť mesačné nájomné pre potreby bývania. Zdôraznili, že vychádzajúc z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu ČR, ako aj právnej teórie je zrejmé, že § 257 CSP neslúži na zmiernovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami. To, že podľa súdu sú majetkové pomery žalovaných lepšie, ako majetkové pomery žalobkyne nemôže samo o sebe postačovať na výnimočnú aplikáciu § 257 CSP. Použitie § 257 neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je vysoko solventná, alebo že zárobková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako u jej protistrany. Ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok. S poukazom na uvedené majú za to, že neexistujú žiadne dôvody na aplikáciu § 257 CSP. Majetkové pomery žalobkyne nie sú veľmi zlé, či biedne, ale sú dostatočné na to, aby znášala trovy konania.

12. Poznamenali, že okrem majetkových a sociálnych pomerov strán sporu je potrebné prihliadať aj na okolnosti, ktoré viedli stranu k podaniu žaloby a postoj strán v konaní (R 24/1964). Pokiaľ ide o postoj strán v konaní, tu má súd prihliadať najmä na to, ako si strany plnili svoje procesné povinnosti; súd by mal napr. prihliadať na to, či strana uviedla skutočnosti a dôkazy už pri prvom úkone, ktorý jej patril, s výnimkou tých, ktoré uplatniť nemohla. Zo strany žalobkyne išlo už od počiatku o zjavne neopodstatnenú žalobu. Žaloba nespĺňala zákonné náležitosti. Žalobkyňa vôbec neindividualizovala konanie žalovaných, na základe ktorého malo dôjsť k údajnej škode. Žaloba nespĺňala ani zákonné náležitosti žaloby, pretože žalobkyňa v žalobe neuviedla pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností. Okrem uvedeného bola žaloba od počiatku zjavne neopodstatnená, pretože uplatnené nároky boli premlčané. S uvedeným súvisí aj zbytočné zvyšovanie nákladov pre žalovaných. Žalobkyňa bola na prvom pojednávaní vyzvaná na doplnenie skutkového stavu s riadnym odôvodnením, prípadne označením dôkazov. Pojednávanie sa kvôli tomu odročilo. Žalobkyňa však ani po výzve súdu nedostatky neodstránila. V konečnom dôsledku tak prvoinštančný súd, ako aj odvolací súd konštatovali, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno.

13. Záverom zdôraznili, že nie je spravodlivé, aby ako úspešná strana sporu znášali trovy konania sami. Rozhodnutie o náhrade trov konania má spĺňať aj výchovnú a preventívnu funkciu, čo by v prípade „oslobodenia“ žalobkyne od platenia trov, ktoré vyvolala, vzhľadom na okolnosti prípadu a jej správanie spĺňať nemohlo. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil existenciu podmienok pre prípustnosť rozhodnutia o nepriznaní náhrady trov konania úspešnej strane sporu, neprihliadol na správanie žalobkyne, okolnosti pred podaním žaloby, neoznačenie dôkazov a rozhodujúcich skutočností pri prvom úkone, rozpor s dobrými mravmi, výchovnú funkciu povinnosti neúspešnej strany nahradit' trov konania, ani na žiadne ďalšie argumenty žalovaných. Nesprávne (v rozpore s výnimočným charakterom ustanovenia, právnou teóriou a súdnou praxou) vyhodnotil majetkové pomery žalobkyne a žalovaných. Súd prvej inštancie sa pritom vôbec nevysporiadal s argumentmi žalovaných, čím im nevytvoril priestor na účinné bránenie svojho práva a porušil ich právo na spravodlivý proces.

14. Uznesenie súdu prvej inštancie je nesprávne, pretože súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zdôraznili taktiež, že súd prvej inštancie vôbec neodôvodnil rozhodnutie o nepriznaní trov odvolacieho konania.

15. K odvolaniu žalovaných sa písomne vyjadrila žalobkyňa, uvádzajúc, že sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie v celom rozsahu stotožňuje.

16. Krajský súd v Nitre, ako odvolací súd (podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej len „CSP“) preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie ako aj postup súdu, ktorý mu predchádzal v medziach podaného odvolania podľa § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných 1. a 2. nie je dôvodné, a preto uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP, ako vo výroku vecne správne potvrdil.

17. 1. Odvolací súd preskúmaním obsahu súdneho spisu zistil, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 10. 02. 2017 domáhala proti žalovaným zaplata náhrady škody vo výške 868,56 eura ako náhrady za nájom pozemku parc. č. XX/X v kat. úz. W. za obdobie 22 rokov, náhrady všeobecnej hodnoty vecného bremena na pozemku parc. č. XX/X v kat. úz. W. za 22 rokov v sume 657,80 eura náhrady škody spôsobenej na pozemku parc. č. XX/X v kat. úz. W. spôsobenej devastáciou pozemku v sume 1 923,73 eura, náhrady za vytýčenie pozemku za účelom preukázania záberu časti pozemku parc. č. XX/X v kat. úz. W. v sume 213 eur, náhrady za prípojku elektrickej energie do rodinného domu súp. č. XX na parcele č. XX/X v hodnote 802,13 eura, čo spolu predstavuje škodu vo výške 4 465,22 eura.

17.2. Žalobu podala z dôvodu, že žalovaní 1. a 2. bez jej súhlasu vykonávali zásahy na jej pozemku, čím jej priamo spôsobili vznik škody. Súd prvej inštancie vo veci samej rozhodol rozsudkom č. k. 6C/9/2017-162 z 21. februára 2018, ktorým žalovaným uložil povinnosť žalobkyňi zaplatiť spoločne a nerozdielne sumu 118,44 eura. Vo zvyšku žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovaným 1. a 2. nárok na náhradu trov konania nepriznal. V dôsledku podania odvolania žalobkyne do zamietajúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie vo veci rozhodoval odvolací súd, ktorý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti žaloby ako vecne správny potvrdil rozsudkom č. k. 5Co/124/2018-228 z 29. mája 2019 a v časti výroku o trovách rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Následne vo veci opäť konal súd prvej inštancie, ktorý rozhodol napadnutým uznesením tak, že žalovaným 1. a 2. náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania nepriznal.

18. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

19. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

20.1. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

20.2 Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

21. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

22. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že strana sporu, ktorá v konaní, spravdla v spore, uspela, má, zásadne právo na to, aby sa jej nahradili všetky trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutého účastníka.

23. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom (vrátane pred exekučným súdom) je poskytnúť úspešnej strane alebo strane, ktorej to priamo priznáva zákon, náhradu

tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy). Aj tieto výnimky sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne, napríklad takou výnimkou je nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP.

24. Ustanovenie § 255 ods. 1 CSP vyjadruje základnú zásadu uplatňujúcu sa pri náhrade trov konania. Strana sporu, ktorá v spore uspela, má nárok na náhradu trov tohto konania. Súd v takomto prípade uplatní zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu). Táto zásada sa však vzťahuje iba na sporové konanie. Nárok na náhradu trov konania má len strana sporu voči inej strane konania. Nedá sa však vylúčiť takýto nárok aj voči intervenientovi (predtým vedľajšiemu účastníkovi) alebo inému subjektu sporového konania. Nároky na náhradu trov konania možno priznať alebo povinnosť na ich náhradu možno uložiť procesnému nástupcovi pôvodnej strany aj za časť konania, ktorá predchádzala tejto zmene subjektov.

25. Predpokladmi, za splnenia ktorých vznikne nárok na náhradu trov konania, sú: a) plný úspech vo veci, ktorý sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozsudku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej; b) účelnosť trov potrebných na uplatňovanie alebo bránenie práva. Účelnosť trov stotožňujeme s nevyhnutnosťou alebo s právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s uplatňovaním ústavne zaručeného práva na právnu pomoc (čl. 47 ods. 2 ústavy). Nevyhnutné sú tie trovy, ktoré sa musia vynaložiť na procesné úkony nariadené súdom, potrebné na zaujatie procesného stanoviska k žalobe, k meritórnemu vyjadreniu strany sporu, k vykonanému dôkazu, na použitie opravných prostriedkov, na zaplatenie súdnych poplatkov, na hotové výdavky a napokon aj trovy právneho zástupcu (advokáta); c) čiastočný úspech vo veci zakladá nárok na pomerné rozdelenie náhrady trov konania alebo na to, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Čiastočný úspech sa skúma so zreteľom na uplatnený nárok, najmä z aspektu právneho dôvodu žaloby, t.j. skutkového stavu a právnej normy, ktorá sa mala použiť alebo sa použila pri rozhodovaní vo veci samej; d) neúspech v pomerne nepatrnej časti veci zakladá nárok na celú náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. Pomerne nepatrná časť sa môže týkať nároku na príslušenstvo časti uplatneného nároku, ktorá podľa súdnej praxe neprevýši 5 až 10% z uplatneného nároku vyjadreného v peniazoch.

26. Základným meradlom pre nárok na náhradu trov je teda miera procesného úspechu vo veci. Podľa toho sa najprv určuje pomer úspechu či neúspechu vo veci, a až keď došlo k pomernému rozdeleniu náhrady, vypočítajú sa skutočne vynaložené náklady, a to u tej strany, ktorej úspech bol vyšší a má teda nárok na ich náhradu.

27. Odvolací súd však v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania poukazuje na § 257 Civilného sporového poriadku, ktoré predstavuje výnimku zo zásady úspechu v konaní pri rozhodovaní o trovách konania, ktorá je charakteristická pre sporové konanie.

28. Účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania.

29. V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Uplatnenie tohto osobitného kritéria na nepriznanie náhrady trov konania prichádza do úvahy len výnimočne, a preto sa musí vykladať prísne reštriktívne. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane niektorej strany sporu. Dôvody hodné osobitného zreteľa, sa skúmajú vždy u strany konania

povinnej plne alebo čiastočne nahradiť trovy konania. Tieto dôvody, inak pomerne jasne vymedzené stabilizovanou judikatúrou, spôsobujú čiastočný alebo úplný zánik práva na náhradu trov konania u čiastočne alebo úplne úspešnej strany sporu.

30. V prvom rade pri uplatnení aplikácie § 257 CSP je treba prihliadnuť najmä na okolnosti, či strana, ktorej sa priznáva náhrada trov konania, uviedla skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý jej patril. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácie. Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnuť i na postoj strán sporu v konaní.

31. Ďalšou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (citované z uznesenia Ústavného súdu SR z 8. decembra 2011, sp. zn. II. ÚS 563/2011-14, a prispôbené novej právnej úprave). Je teda potrebné skúmať pomery nielen toho, koho by postihovala povinnosť nahradiť trovy, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá.

32. Judikatúra taktiež konštatovala, že toto ustanovenie nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2010, sp. zn. 2 M Cdo 17/2009).

33. Ustanovenie § 257 CSP je teda zákonné ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje určitú formu výnimky zo všeobecne platnej zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie vždy dopadá na tú stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je teda existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej strane sporu a existencia výnimočnosti daného prípadu.

34. Odvolací súd preskúmavajúc dôvodnosť podaného odvolania dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, ktorý v danej veci správne vzhliadol dôvody hodné osobitného zreteľa, v nadväznosti na existenciu ktorých nepriznal žalovaným 1. a 2. nárok na náhradu trov konania (odvolacieho a prvoinštančného), a to aj napriek tomu, že mali v konaní procesne čiastočne väčší úspech (žalobkyňa mala v konaní úspech vo výške 118,44 eura a neúspech ohľadne sumy 4346,78 eura, teda žalovaní 1. a 2. boli v porovnaní so žalobkyňou úspešnejší). Súd prvej inštancie v zmysle zákona preskúmal podmienky aplikácie § 257 CSP na oboch sporových stranách, teda na strane žalobkyne ako aj na strane žalovaných. Pri skúmaní podmienok prihliadal na dôvod vyvolania sporu, keď správne poukazoval na to, že z dôvodu zaťaženia nehnuteľného majetku žalobkyne vecným bremenom v prospech žalovaných dochádza k znehodnocovaniu nehnuteľnosti žalobkyne. Z vykonaného dokazovania v konaní vo veci samej je zrejmé, že práve podanou žalobu sa žalobkyňa snažila domôcť náhrady škody, ktorá vznikla, a možno sa domnievať, že k nej dochádza aj naďalej, v dôsledku využívania vecného bremena žalovanými spočívajúceho v práve prechodu - používaní cesty peši i vozom cez pozemok žalobkyne v prospech vlastníkov susedného pozemku (žalovaných). Odvolací súd zdôrazňuje, že vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečo sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe (§ 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka).

35. V nadväznosti na uvedené je potrebné uviesť, že pokiaľ sa účastníci vzťahu z práva vecného bremena nedohodli inak, je ten, kto je na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu oprávnený užívať cudziu vec, povinný znášať primerane náklady na jej zachovanie a opravy; ak však vec užíva aj jej vlastník, je povinný tieto náklady znášať podľa miery spoluužívania (§ 151n ods. 3 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd zdôrazňuje, že z konania v predmetnej veci nevyplýva, že by sa žalovaní oprávnení z práva vecného bremena nejakým spôsobom podieľali na nákladoch súvisiacich s opravou a údržbou nehnuteľnej veci, ktorú právom prechodu a prejazdu využívajú. Je logické, že nehnuteľnosť žalobkyne sa opotrebuje práve aj pričinením žalovaných a ich využívaním. Žalobkyňa sa podanou žalobou snažila zmierniť škody, ktoré jej na nehnuteľnostiach vznikli. Skutočnosť, že žalobkyňa nebola vo veci samej úspešná, keďže neuniesla dôkazné bremeno vo vzťahu k skutočnostiam, ktoré v konaní tvrdila, však nepopiera primárny účel podania žaloby žalobkyňou a dôvod, pre ktorý predmetný spor vyvolala.

36. Z konania ako takého, keď naň možno nahliadať ako na jeden celok, je potrebné pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania prihliadnúť aj na skutočnosti, ktoré existovali v čase pred podaním žaloby, teda na skutočnosti, ktoré žalobkyňu viedli k podaniu samotnej žaloby. Správne súd prvej inštancie prihliadol na tieto skutočnosti a vyhodnotil ich ako dôvody hodné osobitného zreteľa, v dôsledku existencie ktorých nepriznal žalovaným, ktorí boli v konaní vo veci samej čiastočne procesne viac úspešní, náhradu trov konania.

37. Správnosti takéhoto rozhodnutia nasvedčujú aj majetkové pomery žalobkyne, ktoré tiež súd prvej inštancie dôsledne vyhodnocoval a zameril sa aj na skúmanie majetkových pomerov strán sporu, pričom je nepochybné, že žalobkyňa je poberateľkou len starobného dôchodku a jej majetok tvoria nehnuteľnosti, ktorých je výlučnou vlastníčkou, a to nehnuteľností nachádzajúce sa v kat. úz. W. zapísané na LV č. XX parcely reg. „C“ evidované na katastrálnej mape parcela č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 833 m² parc. č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 165 m². Stavby, a to rodinný dom súp. č. XX na parc. č. XX/X. Vychádzajúc z uvedeného je nad mieru všetkých pochybností zrejmé, že ak by súd prvej inštancie uložil žalobkyňi povinnosť nahradiť žalovaným trovy konania, a to tak prvoinštančného ako aj odvolacieho, toto rozhodnutie by malo negatívny dopad na jej ďalší život. Majetkové pomery žalobkyne možno nie sú na hranici biedy, ako uvádzali odvolatelia, ale rozhodne žalobkyňa neoplyva majetkom značnej hodnoty, kedy by nebolo potrebné prihliadať na dôvody hodné osobitného zreteľa a zmierňovať tak neprimeranú tvrdosť zákona. Ak by s ohľadom na zistené a uvádzané skutočnosti súd prvej inštancie rozhodol v zmysle odvolacieho návrhu (teda tak, že by žalovaným 1. a 2. priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania podľa pomeru úspechu v konaní), takéto rozhodnutie by bolo neprimerane tvrdé, majúce na žalobkyňu výlučne negatívny dopad.

38. Vyhodnotiac všetky odvolaciemu súdu dostupné skutočnosti dospel aj odvolací súd k záveru, že v danej veci by nebolo spravodlivé ak by zaviazal na náhradu trov konania žalobkyňu. Odvolací súd opätovne poukazuje na to, že žalobkyňa sa podaním žaloby na súd domáhala voči žalovaným výlučne náhrady škody, ktorá jej vzniká z práva vecného bremena, z ktorého sú oprávnení práve žalovaní. Súd prvej inštancie správne zohľadnil nielen skutočnosti, ktoré vznikli pred podaním žaloby na súde prvej inštancie, ale aj skutočnosti, ktoré vyšli najavo po jej podaní v priebehu samotného súdneho konania a mal za preukázané, že v danej veci je spravodlivé, aby bolo pri rozhodovaní aplikované ustanovenie § 257 CSP, s čím sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil.

39. S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k vecnej správnosti napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie, a preto ho v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

40. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešnej žalobkyňi v odvolacom konaní nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči procesne neúspešným žalovaným v odvolacom konaní nepriznal, pretože jej žiadne trovy nevznikli a ani si žiadne trovy neuplatnila.

41. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).